

Породний склад галузі свинарства в Україні

А. О. Родіна

ann.rodina001@gmail.com

Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна

Свинарство — одна з найголовніших галузей тваринництва. Україна має високий потенціал і необхідні кліматичні умови для розвитку свинарства, проте ресурси використовуються неефективно. Внаслідок цього рівень виробництва свинини і сала не відповідає очікуваним показникам, відбувається скорочення поголів'я племінних свиней. Проблема підрахунку чисельності свиней у різних областях, а також питомих частки кожної з наявних порід недостатньо висвітлена в наукових роботах, тому метою досліджень було здійснити породний склад галузі свинарства впродовж 2012–2020 рр. на території України.

Використали Державні реєстри суб'єктів племінної справи у тваринництві за 2012–2020 рр. (том II) і дані багаторічних досліджень галузі свинарства України. Для обробки даних використано методи системного узагальнення, графічний, аналітичний та порівняльно-статистичний.

Станом на початок 2020 р. за даними Державних реєстрів суб'єктів племінної справи у тваринництві за 2019–2020 рр. на території 21 області України налічується 151726 гол., з яких 60,4% (91674 гол.) належить племінним заводам, а 39,5% (60052 гол.) — племінним репродукторам. Нині зареєстровано 72 племінні господарства, серед них 32 племінні заводи і 40 племінних репродукторів, в яких розводять 10 порід свиней: велику білу, дюрок, ландрас, п'єтрен, полтавську м'ясну, уельську, українську м'ясну, українську степову білу, червону білопоясну, українську степову рябу. Питома частка великої білої породи найбільша і становить 58% від загального поголів'я; дюрок — 2,7%, ландрас — 32%, п'єтрен — 1,6%, полтавської м'ясної — 3,3%, уельської — 0,6%, української м'ясної — 0,3%, української степової білої — 0,4%, червоної білопоясної — 0,7%, української степової рябої — 0,05%. Найбільшими господарствами, де розводять свиней, є НВП «Глобинський свиноматок», ТОВ «АГРОІНД», ТОВ «Серволукс-Генетик», ДП «Націонал-Плюс», ПП «Націонал» та СТОВ «Котелеве».

Також було досліджено характеристику племінних тварин за розвитком і проведено оцінку за власною продуктивністю. У кнурів проаналізували вік досягнення живої маси 100 кг, а у свиноматок — багатоплідність. Спільним показником для кнурців і свинок було обрано довжину тулуба в 9 міс. Згідно з результатами досліджень, максимальний показник віку досягнення живої маси у 2019 р. зменшився на 5% порівняно з 2016 р. Згідно з даними за 2019 р. цей показник був вищим у племінних заводах, ніж у племінних господарствах. Виявлено, що максимальний показник багатоплідності свиноматок у 2019 р. зріс на 2,4 гол., а мінімальний — на 2 гол. порівняно з 2016 р. Характеристика довжини тулуба кнурців і свинок у 9 місяців фактично залишилася незмінною, цей показник у 2019 р. порівняно з 2016 р. зріс лише у кнурців племінних заводів (на 7 см).

Отже, за останні роки кількість порід, які розводять на території України, зменшилася. Численність поголів'я свиней за різними областями нерівномірна. Також у Державних реєстрах племінних суб'єктів племінної справи у тваринництві за 2019–2020 рр. відсутні дані про кількість і структуру поголів'я в Житомирській і Закарпатській областях. Попит на свиней української селекції залишається низьким (частка від загального поголів'я — 4,75%), а показники характеристики розвитку погіршуються. Проте нині є тенденція до покращення продуктивності: за 2016–2019 рр. на 2,4 гол. зріс максимальний показник багатоплідності свиноматок і на дві голови — мінімальний. Питання збереження унікальних українських порід свиней має обговорюватися на державному рівні, оскільки існує загроза їх занепаду.